

120 Dat helpt in de financiële balans
tussen inkomende internationale en
uitgaande Nederlandse studenten.
Op dit moment volgt slechts
2 procent van alle Nederlandse
125 studenten de gehele opleiding in
het buitenland. Daarmee scoort
Nederland ver onder het Europees
gemiddelde. Ook op het terrein van
kansengelijkheid ligt een mooie
130 uitdaging. Uit onderzoek blijkt dat
studenten met hoogopgeleide
ouders veel meer kans maken op
een internationale ervaring; veel
andere Europese landen doen dat
135 beter.
(10) Over al deze onderwerpen
hebben de Nederlandse universi-
teiten en hogescholen recentelijk
goede voorstellen gedaan in hun
140 internationaliseringsagenda.

*naar: Freddy Weima
in: NRC Handelsblad, 4 juni 2018*

*Freddy Weima was ten tijde van de publicatie van het artikel
directeur-bestuurder van Nuffic, de organisatie voor internationalisering
in het onderwijs.*

noot 1 Een Erasmusbeurs is een subsidie waarmee EU-landen studenten stimuleren om
werk- en studie-ervaring op te doen in het buitenland.

noot 2 *international classroom*: een klas waarin verschillende nationaliteiten vertegen-
woordigd zijn en waar de instructietaal niet van alle studenten de moedertaal is

(11) In tegenstelling tot wat soms
wordt beweerd, is internationalise-
ring geen gevaar voor onze Neder-
landse identiteit. Een van de defi-
niërende elementen van onze
145 identiteit is juist onze internationale
oriëntatie, die ons veel heeft
gebracht. Juist daarom moeten we
eraan vasthouden, zeker in het
150 onderwijs.
(12) De minister van Onderwijs,
Cultuur en Wetenschap, Van
Engelshoven, geeft één dezer
dagen in een Kamerbrief haar visie
155 op de uitdagingen van de
internationalisering in het onderwijs.
Het zou mooi zijn als het debat in
de Kamer niet alleen op de
schaduwzijden is gericht, want dat
160 kan ertoe leiden dat het kind met
het badwater wordt weggegooid.

Tekst 3 Stop met lokken buitenlandse studenten

(1) Wie dacht dat bestuurders van
universiteiten en hogescholen zou-
den voorstellen de intussen zwaar
bekritiseerde instroom van buiten-
5 landse studenten terug te dringen,
komt bedrogen uit. Volgens hun re-
cente Internationaliseringsagenda
mikken ze doodleuk op het “door-
trekken (van de) huidige trends”.

10 De minister van Onderwijs, Cultuur
en Wetenschap, Van Engelshoven,
ondersteunt dit van harte, zo blijkt
uit haar vorige week verschenen
Kamerbrief. Dat is niet goed voor
15 Nederland.
(2) ‘Hoe meer, hoe beter’ is al jaren
een vuistregel in het hoger onder-
wijs, dat immers voor een relatief

groot deel wordt bekostigd met
20 variabele inkomsten. Naast het
collegegeld, momenteel 2006 euro
per jaar, gaat het per student om
een rijksbijdrage van gemiddeld
25 6800 euro. Omdat de instroom van
Nederlandse studenten al enkele
jaren stabiel is, kunnen universitei-
ten en hogescholen hun inkomsten
alleen aanvullen door buitenlandse
30 studenten aan te trekken.
(3) Inmiddels komt gemiddeld een
kwart van de masterstudenten uit
het buitenland, zijn vrijwel alle uni-
versitaire masteropleidingen
35 Engelstalig geworden, en worden
bachelorstudies steeds vaker in het
Engels aangeboden. Dit leidt tot
hogere werkdruk voor het onder-
wijzend personeel – wat in de vori-
40 ge week afgesloten cao nog niet is
verholpen. Het tast bovendien de
kwaliteit van het onderwijs aan,
mede doordat bij Nederlandse stu-
denten een goede beheersing van
hun moedertaal minder telt.
45 **(4)** Ook buiten de muren van uni-
versiteiten en hogescholen zijn de
gevolgen van de internationalise-
ring voelbaar. De woningmarkt staat
al zwaar onder druk, zeker in uni-
50 versiteitssteden, en dan moet jaar-
lijks ook nog aan circa 125.000 bui-
tenlandse studenten huisvesting
worden geboden. Voor projectont-
wikkelaars, studentenhuisvesters
55 en woningcorporaties is bouwen
voor buitenlandse studenten dan
ook een aantrekkelijke groeiemarkt
geworden. Als het aan hen ligt,
moeten Nederlandse jongeren
60 desnoods maar wat langer wachten
op een betaalbare woning.
(5) En wat te denken van het effect
op de overheidsuitgaven? Zolang
65 onderwijsinstellingen zich niet eind-
verantwoordelijk voelen voor de

huisvesting van hun buitenlandse
studenten, krijgt de samenleving
indirect de rekening gepresenteerd,
door extra uitgaven voor huurtoe-
70 slag. Wie een zelfstandige woon-
ruimte huurt en minder dan 22.200
euro op jaarbasis verdient, heeft er
recht op. Dat geldt ook voor buiten-
landse studenten. De huiseigenaar
75 informeert hen graag over deze
typisch Nederlandse sociale voor-
ziening, want dankzij de toeslag
kan hij hogere huurprijzen vragen.
Het kan geen toeval zijn dat de
80 uitgaven voor huurtoeslag flink zijn
gestegen sinds 2013, toen de
instroom van buitenlandse
studenten sterk ging groeien.
(6) Talrijk zijn de oplossingen die
85 worden aangedragen om die
instroom te beperken, maar het zal
allemaal niet helpen, althans niet bij
het huidige bekostigingssysteem.
De onderwijsinstellingen trekken
90 namelijk bij voorkeur studenten aan
van buiten de EU, want die betalen
het 'instellingscollegegeld'. Dat ligt
veel hoger dan de combinatie van
wettelijk collegegeld en de rijks-
95 bijdrage die ze bij Nederlandse en
Europese studenten ontvangen. Het
compenseert ook ruimschoots de
extra kosten die iedere (buitenland-
se) student met zich meebrengt.
100 Want heb je eenmaal een
onderwijsapparaat beschikbaar,
dan kan een extra student meestal
gewoon aanschuiven in de
collegebanken, zeker als de
105 opleiding al Engelstalig is.
(7) Dat het instellingscollegegeld is
gebaseerd op de kostprijs, zoals
universiteiten voortdurend stellen,
geldt alleen voor nieuwe opleidin-
110 gen met uitsluitend buitenlandse
studenten. Nu is het simpelweg een

winstmaker die uitnodigt tot nog meer groei.

115 **(8)** Een ander, degressief bekostig-
gingssysteem lijkt mij de enige uit-
weg, nu internationalisering een
vlucht naar voren is geworden. Zo'n
systeem houdt in dat een onderwijs-
instelling voor, zeg, de eerste
120 10.000 studenten een hogere rijks-
bijdrage krijgt dan voor de volgende
10.000, waarna de bijdrage per stu-
dent nog verder afneemt. Op deze
manier is groei financieel minder
125 aantrekkelijk en kunnen de instellin-
gen eindelijk inzetten op 'selectieve
kwaliteit': alleen die opleidingen
verzorgen waar je goed in bent.
Dan heb je inderdaad meer univer-
siteiten nodig om al die studenten
130 te kunnen bedienen. En dat is juist
goed. Ook in het hoger onderwijs
komt innovatie eerder tot stand bij
nieuwe organisaties die met een
schone lei kunnen beginnen. Onze
135 jongste universiteit staat in
Maastricht en is al 42 jaar oud. Het
is tijd voor een nieuwe generatie
universiteiten, op kleine leest
140 geschoeid.
(9) Dat je daarmee nog niet af bent
van buitenlandse studenten klopt.
EU-studenten mag je niet weigeren
en de overige buitenlandse studen-
145 ten wil je niet weren, omdat ze het
hoge instellingscollegegeld betalen.

*naar: Hein Vrolijk
in: Trouw, 13 juli 2018*

Hein Vrolijk is econoom, onderzoeker en blogger.

Het hoeft ook geen probleem te
zijn. Bied om te beginnen gewoon
minder Engelstalige opleidingen en
150 cursussen aan; dan wordt de toe-
stroom vanuit de EU vanzelf min-
der. Het is geen wettelijke verplich-
ting om alle masters in het Engels
aan te bieden.
155 **(10)** De overige buitenlandse stu-
denten mogen rustig blijven komen,
maar de onderwijsinstellingen zou-
den verplicht moeten worden om
het verschil tussen het instellings-
160 collegegeld en het wettelijke
collegegeld in een fonds te storten.
Daaruit kunnen beurzen worden
verstrekkt aan buitenlandse studen-
ten die niet genoeg geld hebben om
165 een studie in Nederland te volgen.
(11) Want dat is een ander pro-
bleem: vanwege het hoge college-
geld komen nu overwegend studen-
ten met rijke ouders naar Neder-
170 land. Kijk maar naar de 100
procent-bezettingsgraad van het
peperdure Student Hotel. Een an-
der teken aan de wand: in de perio-
de 2006-2017 was het percentage
175 studenten uit het arme Sub-Sahara-
Afrika gedaald van 7 procent naar
een schamele 3 procent.
(12) Ben benieuwd of bij mijn voor-
stel de universitaire bestuurders
180 nog steeds de zegeningen van
internationalisering blijven prediken.